

Programma symposium
Leerprestaties & Licht
Maandag 16 mei 2011

- 12.15 uur** Ontvangst met koffie/thee
12.45 uur Opening door de dagvoorzitter
13.00 uur Leerprestaties & lichtbeleving door Robbert Verhagen en Jane van der Heijden

Wat doet licht met de leerprestaties van de kinderen in uw klassen? Robbert Verhagen vertelt u graag over de belangwekkende innovaties die Philips heeft ontwikkeld om leer- en werkprestaties te verbeteren. Zijn verhaal wordt geïllustreerd door een concreet voorbeeld uit de praktijk. Jane van der Heijden, directrice van Basisschool De Disselboom in Wintelre vertelt over haar ervaringen met het onderzoek dat is uitgevoerd om het verband vast te stellen tussen licht en leerprestaties.

- 13.30 uur** Leerprestaties & daglicht door Peter Elemans

Daglicht heeft een bewezen positieve invloed op leerprestaties van leerlingen. Het geeft energie en zorgt voor een aangenaam binnenklimaat. Bovendien is het een duurzame lichtbron, waarmee u structureel op energiekosten kunt besparen. Peter Elemans houdt een warm pleidooi voor maximaal daglicht in onderwijsgebouwen. Hij maakt concreet hoe u –binnen gangbare budgetten- de voordelen benut en nadelen zoals verblinding en overdadige warmte kunt weren. Ir. Peter Elemans van Elemans Postma van den Hork Architecten uit Oss werkt als bestuurslid van de Stichting Living Daylights aan een Toolbox Binnenklimaat voor het onderwijs.

- 14.00 uur** Leerprestaties & exploitatie door Erik van Bergen

Waarschijnlijk is er geen relatie tussen de leerprestaties van leerlingen en de exploitatie van het gebouw waarin zij onderwijs ontvangen. Of toch wel? De kwaliteit van de randvoorwaarden zijn van belang, maar de medaille heeft ook een keerzijde. De laatste jaren wordt op allerlei manieren in schoolgebouwen aandacht besteed aan beleving in het gebouw, het klimaat en het licht. Ontwerpers en installateurs doen hun uiterste best om de waarden die voor lucht en licht zijn bepaald of worden aanbevolen te halen. Er is echter één partij die hierin slecht participeert. Bij de scholenbouw bekostigd, door de bank genomen, de gemeente de realisering van het gebouw vanuit zijn wettelijke plicht. Het onderhoud en de vervanging van installaties is evenwel voor rekening van het schoolbestuur. Als er dus installaties in het gebouw worden aangebracht (WTW, beveiliging, inbraak, brandmelding, verlichting, etc.), waarvoor het schoolbestuur de verantwoording draagt voor het onderhoud en vervanging, maar daarvoor de noodzakelijke middelen niet ontvangt van het Ministerie van OC&W ontstaat er een scheefgroei die tekorten in de exploitatie tot gevolg heeft. Erik van Bergen is senior-adviseur accommodaties bij OSG. Daarnaast heeft hij als interim manager bij verschillende schoolbesturen en als voorzitter van een schoolbestuur ervaring met de exploitatie van scholen. Hij is een voorstander van moderne, goed geoutilleerde schoolgebouwen, maar niet over de rug van de schoolbesturen.

- 14.30 uur** Start rondleiding

- Schoolvisie klaslokaal
- Lampenkamer
- Theater Basics of light
- Office
- Shops

- 17.00 uur** Afsluiting met verloting

Afsluiting met een drankje en een hapje bij Usine (gelegen naast Philipsgebouw). Hier vindt een verloting plaats van een ingericht lokaal conform schoolvisie.